

Barnebarn av

26-02-025

Aftenposten
Søndag 11. april 2010

■ Søker konfliktløsning for verden

Rajmohan Gandhi forsøker å finne ut hva vår konfliktfylte verden trenger. Nå reiser han verden rundt for å lytte. Men da han var i Midtøsten måtte han si et par ting også.

CATHRINE HELLESØY
TRYGVE INDRELID (foto)

Vanlig diplomati fremstår som en bråket affære i møte med Rajmohan Gandhi. Hans bestefar Mahatma Gandhi var verdenskjent for sin varme og mildhet, og en god del av den karakteristiske utstrålingen er ført videre gjennom Rajmohans Gandhis lange, vennlige kropp. Han står plutselig bak meg, i døren inn til en av stuene i en ærverdig villa på Frogner i Oslo. Flybåren fra Midtøsten har han denne helgen besøkt Oslo som et ledd i en fem måneder lang verdensturné som startet i februar. Han smiler og nikker, bøyer seg kort fremover og griper hånden min med begge sine.

Nytt kapittel. Rajmohan Gandhi er ekspolitiker, forsker og forfatter og har hele sitt liv jobbet for å roe verden. I dag er han president for den verdensomspennende organisasjonen Initiativ of Changes, som arrangerer turneen. Han har allerede vært på Sri Lanka, i Indonesia, Sør-Afrika, Kenya og i Midtøsten, hvor han tilbrakte påsken.

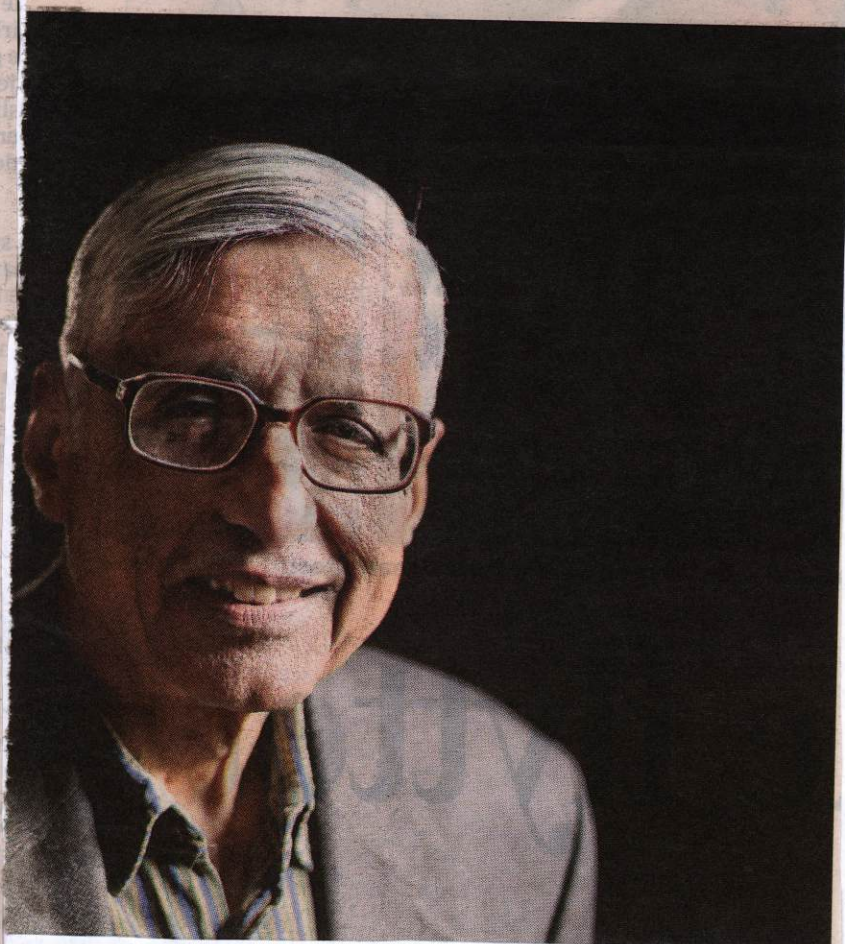
– Da var jeg i kirken som står der Jesus ble født og på stedet hvor Abraham angivelig er gravlagt, på en og samme dag. Begge steder ba jeg for både det palestinske og det jødiske folk, sier Rajmohan Gandhi og smiler fornøyd.

– **Hva ville din bestefar Mahatma Gandhi sagt til partene i Midtøstenkonflikten?**

– Han ville spurt palestinerne: Tenker dere like mye på sikkerheten for det israelske folk som dere gjør på friheten for det palestinske folk? Til Israelerne ville han sagt: Er dere like bekymret for rettighetene til det pales-

Gandhi på lytteturné

■ Utfordret Shimon Peres

«Hvis vi tillater at andres handlinger får oss ut av balanse, så er det de andre som styrer oss. Og jeg vil være fri.»

Rajmohan Gandhi om striden rundt Muhammed-karikaturene

tinske folk som dere er for sikkerheten til det israelske folk? Jeg sa også noe av dette da jeg var i Midtøsten nå. Og jeg sa et par ting til president Shimon Peres. Jeg sa til ham at oppreisningen det jødiske folk har fått etter holocaust er en fantastisk historie. Men nå er det på tide at det skrives et nytt, stort kapittel om rettferdighet for det palestinske folk.

- Og da svarte han?

Gandhi ler og det virker som han mener han allerede har sagt for mye.

- Vel, sier han, - Han bestred det ikke.

- **Du forstår ikke!** Målet med verdensturneen er å skape en felles bevissthet mellom verdens ledere og samfunnspåvirkere. Først når man har en slik felles forståelse kan man handle hensiktsmessig, mener Rajmohan Gandhi, som ennå ikke vet hvilken strategi som vil være den beste. Men en ting er han klar på: Om du ønsker å forandre verden, må du starte med deg selv. Og han er overbevist om viktigheten av dialog, viljen til å bli kjent med «de andre» og viljen til å lytte og forstå.

- Å lytte er krevende. Jeg opplever det selv med mine barn, som jeg kjenner godt. «Du forstår ikke!», roper de. Og når jeg går dypere inn i ting så ser jeg ofte at de har rett. Jeg forsto ikke, selv om jeg trodde jeg gjorde det.

- Hvor godt kjente du din bestefar?

- Så godt som man kan kjenne noen når man ennå er et barn. Jeg var tolv og et halvt da han ble skutt.

Mahatma Gandhi ble drept i 1948. Ifølge sønnesønnen ble han skutt av en gruppe hinduer som var rasende fordi de mente han ikke hatet muslimer.

- Hva er det beste minnet du har om ham?

- Kjærligheten og varmen. Hans utstråling. Men jeg opplev-

de den alltid flyktig, et blikk, et smil, en kort samtale, det ble slik fordi han skulle være tilgjengelig for alle. Jeg var lei meg den gang for at jeg ikke fikk mer tid med ham, men i dag vet jeg at det ga ham mye smerte, det at han ikke hadde så mye tid til sine nærmeste. Men det hendte jo ofte at jeg var med ham og satt ved siden av når han snakket til andre.

- Hva er det viktigste han har lært deg?

- Love, kjærlighet til alle, ikke bare det jeg i utgangspunktet opplever som «mitt folk». Min bestefar var vennlig selv mot dem som behandlet ham dårlig, men han lot seg aldri diktere, sier Rajmohan Gandhi før han lener seg frem og peker ned i papirene mine: - Og 2: Han lærte meg mot. Og 3: Disiplin. Det å holde fast ved det du tror på og ikke gi deg.

Indre krig. Dypest sett mener Rajmohan Gandhi at konflikten i verden i dag ikke er mellom nasjoner, kulturer, raser eller religioner, men mellom kreftene i våre hjerter. Kampen står mellom frykt og håp, mellom hat og aksept, mellom grådighet og medmenneskelighet.

- Hvordan kan vi jobbe med «frykten i våre hjerter»?

- For det første må vi være ærlige og vedkjenne oss at den er der. Dernest bør vi bli kjent med

noen fra «den andre siden». Hvis vi virkelig blir kjent med mennesker fra den delen av befolkningen vi frykter, så vil frykten kunne overvinnes.

- Og hvis mange nok i en gruppe blir trygge fra innsiden, så dempes frykten i gruppen som helhet, og dermed dempes konfliktnivået, er det det som er tanken?

- Ja, akkurat slik tror jeg det er. Men det er ikke nok bare å jobbe med egen frykt. Vi må også gjøre noe med de virkelige skillene i den virkelige verden.

Karikaturene. - Kan vi lære noe av striden rundt Muhammed-karikaturene?

- Definitivt. På muslimsk side kan man lære at hvis andre gjør uakseptable ting, så må vår reaksjon være tilbakeholden. Det er den som står for den uakseptable handlingen som til sist må svare for det, det er en sak mellom dem og Gud, mellom dem og deres samvittighet. Hvis vi tillater at andres handlinger får oss ut av balanse, så er det de andre som styrer oss. Og jeg vil være fri, sier Gandhi.

Aftenposten

Søndag 11. april 2010

11 APRIL 2010

«Vær den forandringen du ønsker å se i verden», er et av de mest sentrale budskap Rajmohan Gandhi bringer videre fra sin bestefar Mahatma Gandhi.

– Selv Gandhi ville hatt problemer med å løse spørsmålene rundt terrorisme, det er svært krevende, sier sønnesønnen.

Dette er et av de få bildene som finnes av Rajmohan Gandhi sammen med sin bestefar Mahatma Gandhi. Bildet er tatt i New Delhi i 1937.

– Hva kan Vesten lære?

– Vesten kan lære at muslimene føler seg urettferdig behandlet historisk sett og at det er en kjerne av sannhet i den følelsen. Og den følelsen skal man møte med forståelse og ansvarsbevissthet.

– Jeg blir noen ganger så redd at jeg tenker at vi i Vesten like gjerne kan trykke karikaturene og se hva som skjer. Det føles nesten trygge å se reaksjonene enn å frykte noe jeg ikke vet hva er. Tror du en slik mekanisme

kan være en del av Vestens håndtering av saken?

– Akkurat dette har jeg ikke tenkt på, men jeg tror du har rett. Det virker sannsynlig at dette behovet for å se hva man er «up against» er et element i Vestens måte å møte dette på.

– Hvem skal i så fall dempe frykten i vest?

– Jeg vet ikke, sier Rajmohan Gandhi og smiler varmt.

– En inder, kanskje?

cathrine.hellesoy@aftenposten.no

Rajmohan Gandhi

Barnebarn av Mahatma Gandhi.

Forsker, forfatter og biograf. Skrev biografien *The man, his people, and the empire* om sin bestefar i 2007. I sin siste bok *A Tale of Two Revolts*, tar han opp både den amerikanske borgerkrigen og krigen mellom indiske og britiske soldater i 1957, som endte med at India ble britisk koloni.

Har arbeidet for India/Pakistan og hindumuslimsk forsoning. Etter 11. september har han også sett på konsekvensen av striden mellom Vesten og den islamske verden.

Er nå på verdensturné som president av det verdensomspennende nettverket Initiatives of Changes. Når han nå drar fra Norge skal han videre til Romania, Ukraina, Japan, USA, Mexico, Colombia, Brasil og Sveits.

Mahatma Gandhi

Født av troende hinduer 2. oktober 1869.

Døde etter skadene han fikk da han ble skutt på vei til kveldsbønn 30. januar 1948.

Kjent over hele verden for sin bruk av ikkevoldelige metoder som sivil ulydighet, i kampen for å frigjøre India fra det britiske koloniveldet.

Gandhi regnes i dag som den indiske nasjonens far og hans fødselsdag er nasjonal helligdag over hele landet.

Aftenposten fakta